

18-25
JANUARI 2023

SVERIGES KRISTNA RÅD BJUDER
IN TILL EKUMENISKA BÖNEVECKAN
WWW.SKR.ORG

EKUMENISKA BÖNEVECKAN 2023:

GÖR DET GODA, STRÄVA EFTER RÄTTVISA

BIBELREFLEKTIONER OCH BÖNER FÖR DE ÅTTA DAGARNA

DAG 1

Att lära oss göra det goda

Bibeltexter

Jes 1:12-18 Lär er göra det goda. Sträva efter rättvisa, stöd den förtryckte. För den faderlöses talan, skaffa änkan rätt.
Luk 10:25-36 "Och vem är min nästa?"

Reflektion

Enligt Jesaja vill Gud inte bara att Juda ska bli mer rättvist utan även att principen att alltid göra det rätta efterlevs. Gud vill att vi bryr oss om hur föräldralösa och änkor har det, men även att vi gör vad som är rätt och gott för dem – och för alla andra som på något sätt marginaliserats av samhället. Det hebreiska ordet för gott är *yaw-tab'* som betyder glad, behaglig, att göra bra ifrån sig, och att göra något vackert.

Att vara kristen innebär att vara lärjunge. Alla kristna lyder under Guds ord, och vi får tillsammans lära oss vad det innebär att göra det goda, liksom vem som är i behov av vår solidaritet. I takt med att samhället blir alltmer likgiltigt inför andras behov behöver vi, i egenskap av Guds barn, lära oss att stå upp för våra förtryckta bröder och systrar. Vi måste våga säga som det är till dem som har makten och, om det behövs, driva deras frågor så att de kan få leva i rättvis fred. När vi agerar på det sättet så kan vi vila i att vi gör det rätta.

Vårt åtagande att upphäva rasismen och läka från dess syn-der kräver att vi är beredda och villiga att stå i en uppriktig relation till våra kristna systrar och bröder.

Kristen enhet

En laglärare frågade Jesus: "Och vem är min nästa?" Jesus svar pekar bortom indelningar efter religion, folkgrupp och nationalitet och manar oss att känna igen vår nästa i hennes nöd. På samma sätt behöver vi kristna lära oss att se bortom våra skiljelinjer inom den kristna familjen så att vi kan känna igen och älska våra bröder och systrar i Kristus.

Utmaning

Vilka är de marginaliserade eller förtryckta i ditt samhälle? Hur kan kyrkorna gemensamt gå tillsammans med dessa

bröder och systrar, möta deras behov och höja rösten å deras vägnar?

Bön

Herre, du som kallade ditt folk ut ur slaveriet och in i friheten,

Ge oss styrka och mod att söka upp dem som saknar rättvisa. Låt oss öppna våra ögon för behoven och komma till undsättning. Samla oss genom din helige Ande till den flock som hör till Jesus Kristus, vår herde. Amen.

DAG 2

Att rätt skipas...

Bibeltexter

Ords 21:13-15 Att rätt skipas är den rättfärdiges glädje men ogärningsmannens fasa.
Matt 23:23-25 Rättvisa, barmhärtighet, trohet. Det gäller att göra det ena utan att försumma det andra.

Reflektion

Redan från början förser Ordspråksboken sin läsare med vishet och vägledning "till insikt, till rättfärdighet, rätt och redbarhet" (1:2). Alltigenom dess kloka samling av råd, löper uppmaningen att agera rättvist och eftersträva rättfärdighet som en röd tråd; outtröttligt framhålls detta som viktigare för Gud än offer. I en kort men kärnfull fras, vittnar författaren om att den rättfärdige gläds när rättvisa skipas. Men ogärningsmännen förfasar sig. Alla kristna, tvärs över våra olika skiljelinjer, bör förenas i glädje när rättvisa skipas och vara beredda att stå enade när rättvisan möter motstånd. När vi gör vad Herren förväntar sig av oss och vågar sträva efter rättvisa, kan vi dock bli varse att vi hamnat i en storm av motstånd mot varje försök att ställa saker till rätta för de mest sårbara ibland oss.

De som har mycket att vinna på de system och strukturer som omfamnas av "vit maktrörelsen" "White Supremacy"-rörelsen och andra förtryckande ideologier (såsom kast-systemet eller patriarkala strukturer) kommer att försöka hindra och motarbeta rättvisan, ofta med våld. Men att sträva efter rättvisa är att rikta in sig mot maktens kärna,

bereda plats för Guds rätta ordning och hållbara visdom i en värld som alltför ofta blivit okänslig för lidandet. Trots allt detta kan man glädjas åt att göra det rätta. Det finns glädje i att stämma in i påståendet "Black Lives Matter", i strävan efter rättvisa för Guds förtryckta och exploaterade barn.

Det finns glädje i strävan efter försoning med andra kristna, så att vi tillsammans bättre kan tjäna Guds rikets utbredande. Låt denna glädje komma till uttryck genom delade erfarenheter av Guds närvaro i gemenskapen, på både välbekanta och utforskade platser, dit Gud leder oss på vägen till läkning, försoning och enhet i Kristus.

Kristen enhet

De religiösa ledare som Jesus riktar sig till i evangelietexten har förhärdats och blivit bekväma med världens orättvisor. De utför gärna religiösa plikter såsom att ge tionde av mynta, dill och kummin, men försummar de tyngre och mer krävande buden om rättvisa, barmhärtighet och trohet. På ett liknande sätt har kristna människor idag vant sig vid och blivit obesvärade av de uppdelningar som råder emellan oss människor. När det kommer till våra religiösa sedvänjor är vi trogna, men vi bortser ofta från Herrens utmanande önskan om att alla hans lärjungar ska vara som en.

Utmaning

Hur kan församlingar stötta varandra i att stå stadigt när vårt engagemang för rättvisa väcker motstånd?

Bön

Gud, du är visdomens källa. Vi ber om klokhet och mod att göra det rätta, att våga ta itu med det som blivit fel i världen genom att agera för att rättas till. Vi ber om vishet och mod att få växa i enhet med din son, Jesus Kristus. Han som, tillsammans med dig och den helige Anden, råder i evigheters evighet. Amen.

DAG 3

Rättvisa, barmhärtighet och anspråkslöshet

Bibeltexter

Mika 6:6-8	Det enda Herren begär av dig: att du gör det rätta, lever i kärlek och troget håller dig till din Gud.
Mark 10:17-31	Gode mästare, vad skall jag göra för att vinna evigt liv?

Reflektion

Inte jag – vi. Profeten förklarar för folket vad trohet till Guds förbund handlar om: "det enda Herren begär av dig: att du gör det rätta, lever i kärlek och troget håller dig till din Gud." I biblisk hebreiska är rättvisan och barmhärtigheten inget motsatspar, utan binds i själva verket samman till ett och samma ord, mishpat. Gud har visat oss vad som är gott, och bett oss göra det rätta genom att leva i kärlek och i enkelhet gå med vår Gud. Att gå med Gud innebär att gå med andra och handlar därför inte bara om den enskilda individen.

Den kärlek som Gud kallar oss till är alltid en kärlek som förenar: inte jag – vi. Denna insikt gör stor skillnad för hur vi

"gör det rätta". Som kristna agerar vi rättvist för att synliggöra något av Guds rike i den här världen, och vi bjuder därmed in andra i denna Guds kärleksfulla barmhärtighet. I Guds rike är vi alla, som Guds barn, lika högt älskade. Som kyrka är vi kallade att älska varandra som bröder och systrar och att välkomna andra in i denna kärlek.

Kallelsen till rättvisa, barmhärtighet och att gå ödmjukt med Gud, för oss samman till gemensamt agerande så att vi i våra gemenskaper tillsammans vittnar om Guds rike: inte jag – vi.

Kristen enhet

Anspråkslöshet var en utmaning för den rike unge man som frågade Jesus om vad han behövde göra för att få evigt liv. Han hade sedan barnsben följt alla buden, men kunde inte ta steget in i ett lärjungaskap på grund av den rikedom han höll så hårt om. Så svårt det kan vara för oss kristna att släppa taget om det vi uppfattar som rikedom, men som i själva håller oss tillbaka från den djupare rikedom som kommer med enheten i Jesus lärjungaskap.

Utmaning

Hur kan vi som kyrkor bättre hörsamma våra mest sårbara grannars behov? Hur kan vi hedra alla röster i våra samhällen?

Bön

Barmhärtige och kärleksfulle Gud, Vidga vår blick så att vi förmår urskilja det uppdrag som vi delar med alla våra kristna bröder och systrar, så att vi låter ditt rikets rättvisa och din kärleksfulla omsorg spridas. Hjälps oss att välkomna våra grannar så som din Son välkomnat oss. Hjälps oss att bli mer generösa när vi inser vilken barmhärtighet du ger oss. Genom Kristus vår Herre. Amen.

DAG 4

De förtrycktas tårar

Bibeltexter

Pred 4:1-5	Vidare såg jag alla de våldsdåd som begås under solen: de förtryckta gråter men ingen tröstar dem, förtryckaren övar våld mot dem men ingen hjälper dem.
Matt 5:1-8	... Saliga de som sörjer, de skall bli tröstade...

Reflektion

"De förtryckta gråter." Man kan föreställa sig att författaren har bevittnat grymheter tidigare. Ändå är kanske detta den första gången som han på riktigt fått se de förtrycktas tårar och fullt ut tagit in deras smärta. Samtidigt som det finns mycket att bedrövas över, bor också ett hoppets frö i detta nya perspektiv: kanske kommer bevittnandet denna gång att leda till förändring och göra skillnad.

En ung kvinna blev vittne till de förtrycktas tårar när hon dokumenterade mordet på George Floyd i maj 2020 med sin mobilkamera. Hennes videoklipp spreds över hela världen och väckte liv i en helig vrede. Människor fick med egna ögon se, och på riktigt ta in, vad afroamerikaner fått utstå i

århundraden: att oprovocerat tryckas ned av ett förtryckande system medan människor står vid sidan om och bara tittar på. Erkännandet av denna smärtsamma verklighet har till slut väckt det medlidande globalt som alltför länge lyst med sin frånvaro och som kommit till uttryck genom såväl människors böner som protester för rättvisa.

Rörelsen från att passivt stå vid sidan av och titta på till att verkligen se och ta in väcker oss till engagemang här och nu: Gud kan lyfta fjällen från våra ögon så att vi bevitnar på ett nytt, befriande sätt. När fjällen faller bort kommer Helig Ande över oss med insikt, men även som beslutsamhet att svara an på nya och friare sätt. Ett av kyrkornas gensvar resulterade i ett bönetält på George Floyd Square, den plats där han mördats. Kyrkor och församlingar gick samman för att bidra med trygghet och tröst till de sörjande och förtryckta.

Kristen enhet

Matteus återgivning av saligprisningarna börjar med att Jesus betraktar folksamlingen. Ibland dem måste han ha fått syn på fredsarbetarna, de som var fattiga i anden, de renhjärtade, de sörjande och de som hungrade och törstade efter rättvisa. I saligprisningarna sätter Jesus inte bara ord på vad människorna kämpade med, utan även på vad de skulle komma att bli: Guds barn och himmelrikets arvtagare. Som kristna kallas vi att öppna ögonen för våra bröders och systrars heliga kamper.

Utmaning

Hur har ni gått samman med andra kristna och engagerat er mot förtrycket i er omgivning? Hur skulle kyrkorna i ert lokalsamhälle kunna gå samman för att visa solidaritet med de som trycks ned?

Bön

Rättvisans och barmhärtighetens Gud, avlägsna fjällen från våra ögon så att vi kan se och ta in det förtryck som pågår i vårt samhälle. Vi ber i Jesus namn, han som såg och kände med människorna omkring sig. Amen.

DAG 5

Lovsjunga Gud i ett främmande land

Bibeltexter

Ps 137:1-4 De som höll oss fångna bad oss att sjunga, de som släpat bort oss bad om glada visor: "Sjung för oss en sång från Sion!"

Luk 23.27-31 Jerusalems döttrar, gråt inte över mig, gråt över er själva och era barn.

Reflektion

Psalmistens klagan kommer från Judas exil i Babylon, men dess smärta genljuder över olika tider och kulturer. Kanske ropade psalmisten ut sina ord mot himlen. Kanske utmejlades varje vers mellan djupa sorgesuckar. Kanske uttalades orden med den likgiltighetens axelryckning som bara kan komma ur ett liv av orättvisa och maktlöshet. Hur än orden en gång uppkom, har de väckt resonans i hjärtat hos många andra som behandlats som främlingar, i andra länder eller i sina egna.

Förtryckarens behov av glädje och god stämning i den här psaltarpsalmen och kravet på att få höra sånger sjungas om ett lyckligt förflutet är något som marginaliserade folk genom historien ofta förväntats leverera. "Minstrel"-shower, geishors dans eller Vilda västern-uppträdanden med cowboys och indianer är några exempel på hur förtryckare begärt att kuvade folkgrupper ska underhålla och uppträda sorglöst för dem för att säkra sin egen överlevnad.⁶ Budskapet är lika enkelt som det är grymt; era sånger, era ceremonier, er kulturella identitet, allt det som ni håller för heligt och som gör er unika är endast tillåtet i den mån det tjänar oss.

Den här psaltarpsalmen ger röst åt generationer av förtryckta ges. Hur ska vi kunna sjunga Herrens sånger när vi blivit främlingar i vårt eget land? Vi sjunger inte för dem som förtrycker oss, utan för att prisa Gud. Vi lovsjunger att vi inte är ensamma, för Gud har aldrig övergivit oss. Vi sjunger för att vi är omgivna av en sky av vittnen. Förfäderna och helgonen inspirerar oss. De manar oss att sjunga hoppets sånger, frihetens sånger, sånger om ett hemland dit folket en dag får återvända.

Kristen enhet

Lukasevangeliet skildrar hur människor, många av dem kvinnor, slår följe med Jesus också i den stund då han måste bära sitt kors på vägen till Golgata. En sådan efterföljelse kallas för troget lärjungaskap. Dessutom ser Jesus deras egen kamp och det lidande de kommer att behöva uthärda i bärandet av sina egna kors.

Tack vare den ekumeniska rörelsen delar kristna i vår tid sånger, böner, tankar och insikter med varandra, tvärs över traditioner och samfundslinjer. Vi tar emot dem från varandra som frukter av de andras tro och kärleksfulla lärjungaskap, ofta vunna genom prövningar och mödosamma erfarenheter. Dessa delade gåvor är rikedomar att värda och vittnar om den tro som vi alla har gemensam.

⁶ "Minstrel"-shower har sin uppkomst i 1830-talet och tros vara den första inhemska amerikanska underhållningsformen – en kombination av "blackface", ett slags teatersmink främst buret av vita, och uppträdanden som på ett nedsättande sätt porträtterade afroamerikaners uttryck och personligheter. Under 1890-talet började även svarta underhållare att bära sminket, sjunga, dansa och ta upp provokativa ämnen som sex i "svarta minstrel-shower", då de kände ett extra ansvar att motsäga de löjväckande, primitiva och överdrivet erotiska stereotyperna, vilket utvecklades till en scenkonst som balanserade rasistiska stereotyper med politiska inlägg.

Under 1600-talet uppkom föreställningen om geishan som en "artist" som uppträdde med dans, musik, konversation och andra konster genom olika te-ceremonier.

Efter Slaget vid Little Bighorn, grundade Buffalo Bill Cody "the Wild West Show", en turnerande föreställning som bland annat innefattade en iscensättning av General Custards sista strid.

Utmaning

Hur kan vi lyfta fram våra berättelser om de förfäder och helgon som levt ibland oss och som sjungit sånger om tro, hopp och befrielse från fångenskap?

Bön

Alla förtrycktas Gud,
Öppna våra ögon för de svårigheter som fortsätter att drabba våra systrar och bröder i Kristus. Må din Ande ge oss modet att sjunga i endräkt, att höja våra röster tillsammans med de vars lidande inte hörsammas. Vi ber i Jesus namn. Amen.

DAG 6

Vad ni gjort för någon av dessa minsta ... det har ni gjort för mig.

Bibeltexter

Hes 34:15-20 Jag skall leta efter de vilsegångna och hämta hem de bortsprungna, jag skall förbinda de skadade, hjälpa de sjuka och se till de starka och välmående.
Matt 25:31-40 Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig.

Reflektion

I Matteusevangeliet påminns vi om att vi inte kan separera vår kärlek till Gud från vår kärlek till andra. Gud älskar vi när vi ger de hungriga att äta, ger de törstiga att dricka, välkomnar främlingar, klär de nakna, visar omsorg om de sjuka och besöker de fängslade. När vi tjänar och visar omsorg om "någon av dessa minsta", tjänar vi också Kristus.

Under åren 2020 och 2021 blottades vilket stort lidande som finns bland Guds barn. Den världsomfattande covid-19-pandemin, tillsammans med ekonomiska, utbildningsmässiga och miljömässiga ojämlikheter, fick konsekvenser som kommer att ta årtionden att reparera. Såväl individuellt som kollektivt lidande blev uppenbart runtom i världen och förenade samtidigt kristna i kärlek, empati och solidaritet. I Minnesota blottade mordet på George Floyd en fortsatt och motståndskraftig rasism. Floyds klagorop "Jag kan inte andas" ekade genom många lidande under såväl pandemin som förtryckets tyngd.

Gud kallar oss att hedra varje medlems helighet och värdighet i sin familj. Att vi visar omsorg, tjänar och älskar andra visar oss vilka vi är. Som kristna måste vi stå enade i vårt uppdrag att älska och bry oss om andra, liksom Gud älskar och har omsorg om oss. När vi lever så gestaltar vi vår tro genom våra handlingar och vår tjänst för världen.

Kristen enhet

Profeten Hesekiel beskriver Herren Gud som en herde som gör flocken hel genom att fånga upp dem som gått vilse och plåstra om dem som skadats. Enheten är Faderns vilja för sitt folk och han fortsätter att åstadkomma denna enhet, helandet av sin flock, genom den helige Andens rörelse. Genom bönen öppnar vi oss för att ta emot den Ande som återställer enheten bland alla döpta.

Utmaning

På vilka sätt är "dessa minsta" osynliga för dig eller för din kyrka? Hur kan våra kyrkor gemensamt engagera oss för "dessa minsta?"

Bön

Kärlekens Gud,
Vi tackar dig för din outtröttliga kärlek och omsorg om oss. Hjälp oss att sjunga försoningens sånger. Öppna och vidga våra hjärtan så att vi kan ta emot din kärlek och sprida din medkänsla vidare till hela den mänskliga familjen. Vi ber i Jesu namn. Amen.

DAG 7

Det tänds ett hopp

Bibeltexter

Job 5:11-16 Det tänds ett hopp för den fattige, och ondskan tvingas till tystnad.
Luk 1:46-55 Han störta härskare från deras troner, och han upphöjer de ringa

Reflektion

Job levde ett gott liv innan han oväntat miste sin boskap och sina tjänare, och tvingades uthärda förlusten av sina barn. Han kom att lida psykiskt, fysiskt och själsligt. Alla bär vi på lidande som kommer till uttryck i våra sinnen, kroppar och själar. Det kan leda till att vi drar oss undan Gud och vår omgivning. Vi kanske till och med mister vårt hopp. Ändå står vi som kristna enade i en tro på att Gud finns med oss mitt i vårt lidande.

Den 11 april 2021 i Minnesota sköts Daunte Wright, en obehäpnad afroamerikansk tjugoföråring, till döds av en vit polisofficer under en rutinmässig trafikkontroll. Incidenten ägde rum mitt under rättegången mot Derek Chauvin, som åtalats för mordet på George Floyd.

Det är lätt att känna hopplöshet när vi än en gång påminns om att vi lever i ett brustet samhälle som inte fullt ut erkänner, hedrar och beskyddar alla människors frihet och värdighet. Bryan Massingale, en ledande romersk-katolsk socialteoretiker och forskare i rasrättvisa, uttrycker sig såhär: "Samhället konstrueras av människor. Det samhälle som vi lever i är resultatet av människors val och beslut. Det betyder att människor kan åstadkomma förändring. Vad människor har tagit sönder, delat upp och separerat, kan vi med Guds hjälp också läka, förena och återställa. Det som är nu behöver inte vara så, och däri ligger hoppet och utmaningen."

I bönen lägger kristna sina hjärtan intill Guds hjärta, för att kunna älska vad Gud älskar och älska såsom han älskar. I en uppriktig bön harmonieras alla kristnas hjärtan med varandra, bortom våra uppdelningar, så att vi kan älska vad, vem och hur Gud älskar och låta denna kärlek komma till uttryck genom våra handlingar.

Kristen enhet

Magnificat är Marias lovsång till allt som hon ser Gud göra: återställa jämvikten genom att höja upp de nedtryckta, jus-

tera orättvisan genom att mätta de som hungrar och minnas Israel, hans tjänare. Herren glömmar aldrig sina löften och försummar inte sitt folk. Det är lätt hänt att vi förbiser tron hos de som tillhör andra kristna gemenskaper än vår egen, särskilt om dessa grupper är få till antalet. Men Herren gör sitt folk helt genom att lyfta upp de minsta så att allas värde blir erkänt. Vi kallas att se vad Gud ser och att uppskatta alla våra kristna bröder och systrar såsom Gud uppskattar dem.

Utmaning

Hur kan vi förenas i Kristus med hopp och tro att Gud ska "tvinga ondskan till tystnad?"

Bön

Hoppets Gud,

Låt oss minnas att du finns med oss i vårt lidande. Hjälp oss att bära hoppet åt varandra när hopplösheten blir en återkommande gäst i våra hjärtan. Ge oss gåvan att stå stadigt i din älskande Ande när vi gemensamt verkar för att utplåna alla former av förtryck och orättvisa.

Ge oss modet att älska vad, vem och hur du älskar och att låta denna kärlek komma till uttryck i våra handlingar. Genom Kristus vår Herre. Amen.

DAG 8

En återupprättad gemenskap

Bibeltexter

Ps 82:1-4	Ge de svaga och faderlösa deras rätt, låt de hjälplösa och fattiga få rättvisa
Luk 18:1-8	Skulle då inte Gud låta sina utvalda få sin rätt, när de ropar till honom dag och natt?

Reflektion

Psaltaren är en samling av böner, lovsånger, klagorop och vägledning från Gud. I psalm 82 vill Gud se en rättvisa som bevarar de grundläggande mänskliga rättigheter som alla människor har rätt till: frihet, trygghet, värdighet, hälsa, jämlikhet och kärlek. Psalmerna vill också se ojämlikheter

jämnas ut och ett slut på korruption och exploatering av människor. Detta är den rättvisa som vi kristna kallas att arbeta för. Vi förenar vår vilja och våra handlingar med Guds, som alltid verkar för skapelsens frälsning. Splittringen, inklusive den som finns mellan oss kristna, har alltid sin rot i synden. Försoning innebär att gemenskapen återupprättas.

Gud kallar oss att göra vår kristna tro konkret genom att agera utifrån sanningen att varje människa är värdefull, att människor är viktigare än saker och att värdet av varje institutionell struktur är beroende av huruvida den hotar eller främjar människors liv och värdighet. Varje person har rätt och skyldighet att aktivt delta i vårt samhälle, i vår strävan efter det gemensamma goda och allas välbefinnande, i synnerhet de minstas.

I "Jesus and the Disinherited" konstaterar Howard Thurman, som var Martin Luther Kings andlige rådgivare: "Vi måste stå upp för sanningen att allt liv är ett och att vi alla hänger samman. Därför är det vår plikt att verka för ett samhälle där den minste kan finna såväl tak över huvudet, som något att äta och dricka. Ni måste offra era liv vid samhällsförändringens altare så att var ni än är, ligger Guds rike bara bortom hörnet."

Kristen enhet

Jesus kom med liknelsen om änkan och den orättvise domaren för att lära folket "att alltid be och inte ge upp" (Luk 18:1). Jesus har vunnit en avgörande seger över orättvisan, synden och uppdelningen, och som kristna är det vår uppgift att först acceptera denna seger i våra hjärtan genom bön och därefter i våra liv genom handling. Måtte vi aldrig ge upp, utan snarare fortsätta att be om Guds enhet och att vi får förverkliga den genom våra liv.

Utmaning

Hur kan våra kyrkor, som Guds folk, verka för rättvisa på ett sätt som förenar oss i handling, kärlek och tjänst för hela Guds familj?

Bön

Gud, du skapare och befriare av allting,
Lär oss blicka inåt för att böttna i din älskande Ande,
Så att vi kan gå ut i vishet och mod att alltid välja kärlekens och rättvisans väg.
Detta ber vi om i Jesus Kristus, din sons, och den helige Andens namn. Amen.

KYRKORNA TILLSAMMANS
I TRO OCH HANDLING

WWW.SKR.ORG • INFO@SKR.ORG

